

Didem KAYA CANKAT

Avukat

**ACENTELİK SÖZLEŞMESİNİN
SONA ERMESİ**

onikilevha

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	V
ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR CETVELİ	XV
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM ACENTELİK SÖZLEŞMESİ VE SONA ERMESİNE BAĞLI SONUÇLAR

I. GENEL OLARAK ACENTELİK SÖZLEŞMESİ.....	3
A. Tanımı ve Unsurları.....	3
1. Tanım	3
2. Acentenin Unsurları	4
B. Acentelik Sözleşmesinin Tarafları	11
1. Acente	11
2. Müvekkil.....	12
C. Acentelik Sözleşmesinde Şekil.....	12
D. Hukuki Niteliği.....	14
1. Sürekli Borç İlişkisi.....	14
2. Sözleşmenin Tipi Bakımından Yapılan Tartışmalar.....	16

E. Hükümlerin Genel Çerçevesi ve Sırası.....	23
F. Acentelik Sözleşmelerinde Zamanaşımı	26
II. ACENTELİK SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİNE BAĞLANAN SONUÇLAR.....	26
A. Ücretlerin Ödenmesi	27
1. Ödenme Zamanı.....	27
2. Acentelik Sözleşmesi Sona Erdikten Sonra Hak Kazanılan Ücretler	30
a. Sözleşmeye Aracılık veya İşlemin Hazırlanması ve İşlemin Uygun Bir Sürede Kurulması	31
b. Üçüncü Kişinin İcabının Acentelik İlişkisinin Sona Ermesinden Önce Acente veya Müvekkile Ulaşması	33
c. Ücretin Paylaşılması	34
B. Malların ve Belgelerin İadesi	35
C. Temsil Yetkisinin Sona Ermesi	36
D. Tazminatlar.....	39
1. TTK'dan Kaynaklanan Tazminatlar.....	39
a. TTK m. 121/4 Uyarınca Tazminat	39
i. Kapsamı ve Özellikleri	39
ii. Sözleşme Sonrası Ücret Hakkı ile Arasındaki Farklar	42
b. TTK m. 121/5 Uyarınca Tazminat	43
2. Genel Hükümler Uyarınca Tazminat.....	46
E. Denkleştirme İstemi.....	50
1. Kavram.....	51
2. Şartları.....	56
a. Sözleşmenin Sona Ermesi.....	56
i. Fesih Yolu ile Sona Erme.....	57
aa. Sözleşmenin Acente Tarafından Feshedilmesi....	58
bb. Sözleşmenin Müvekkil Tarafından Feshedilmesi	59
ii. Kendiliğinden Sona Erme	60
iii. Sözleşmenin Devrinin Etkisi.....	62
iv. Kısmi Fesih	63

b.	Yeni Müşteri, Önemli Menfaat.....	64
c.	Acentenin Ücret Kaybına Uğraması.....	67
d.	Hakkaniyet.....	69
3.	Hesaplanması	71
4.	İleri Sürülmesi.....	73
F.	Sözleşme Sonrası Rekabet Yasağı Anlaşması.....	74
1.	Şekil/ Belge.....	76
2.	Süre	78
3.	Kapsamı.....	78
4.	Bekleme Süresi Ücreti/ Talep Edebilme Hakkının Kaybı	80
5.	Anlaşmanın Sona Ermesi/ Sona Ermeye Bağlanan Sonuçlar	81

İKİNCİ BÖLÜM
ACENTELİK SÖZLEŞMESİNİN SONA
ERME HALLERİ

I.	FESİH İLE SONA ERME	86
A.	Olağan Fesih.....	87
1.	Şartları.....	88
a.	Fesih Beyanı	88
b.	Şekli	91
i.	eTTK'daki Düzenleme	92
ii.	6102 Sayılı Kanun Dönemindeki Düzenleme	94
c.	İhbar Süresi	96
2.	Olağan Fesih Hakkının Sınırları	99
3.	Sonuçları.....	101
a.	Feshin Geçerli Olması.....	101
b.	Feshin Gecersiz Olması	102
B.	Olağanüstü Fesih.....	105
1.	Şartları.....	106
a.	Fesih Beyanı.....	106

b.	Süresi	109
c.	Şekli ve İçeriği	112
2.	Haklı Sebeple Feshin Özellikleri.....	115
a.	Emredici Niteliği.....	116
b.	Son Çare	117
3.	Haklı Sebep.....	118
a.	Haklı Sebep Kavramı ve Tanımı.....	118
b.	Haklı Sebep Üzerinde Hâkimin Takdir Yetkisi	122
c.	Haklı Sebebin Taşiması Gereken Özellikler.....	124
i.	Objektif Ağırlık	125
ii.	Sübjektif Ağırlık.....	127
d.	Haklı Sebebin Ortaya Çıktığı An	128
i.	Sözleşme Kurulmadan Önce Var Olan Sebepler.....	128
ii.	Sözleşme Feshedildikten Sonra Ortaya Çıkan Sebepler.....	130
e.	Haklı Sebep Örnekleri	130
i.	Acente Bakımından Haklı Sebep Sayılabilcek Haller.....	131
ii.	Müvekkil Bakımından Haklı Sebep Sayılabilcek Haller.....	131
4.	Haklı Sebep Olmaksızın Derhal Feshin Geçerliliği Sorunu ve Yargıtay Uygulaması	134
C.	Aşırı İfa Güçlüğü	139
1.	Tanım ve Kavram	139
2.	Şartları ve Sonuçları.....	141
II.	KENDİLİĞİNDEN SONA ERME.....	144
A.	Sürenin Dolması.....	145
1.	Kural	145
2.	Sürenin Dolmasına Rağmen Tarafların Sözleşmeye Devam İradeleri	147
a.	Eski Kanun Döneminde.....	147
b.	6102 Sayılı Kanun Döneminde	148

B.	Ölüm.....	149
C.	Kısıtlılık.....	152
D.	İflas	158
III.	DİĞER NEDENLERLE SONA ERME.....	165
A.	İkale Yolu ile Sona Erme	165
B.	Sonraki İmkânsızlık.....	166
IV.	SONA ERME BAKIMINDAN ÜZERİNDE DURULMASI GEREKEN ÖZEL DURUMLAR.....	167
A.	Sözleşmenin Geçersizliği veya İptali	167
B.	Kısmi Fesih.....	170
C.	Sözleşmenin Devri	171
D.	Ticari İşletmenin Devri	173
	SONUÇ	177
	KAYNAKÇA	189